

Motivacija za učenje

Kako na nju utjecati promjenom uvjerenja kod učenika?

dr. sc. Aleksandra Huić, docentica

Odsjek za psihologiju

Filozofski fakultet Zagreb

Zbog čega učenici nekad nisu motivirani truditi se na nastavi?

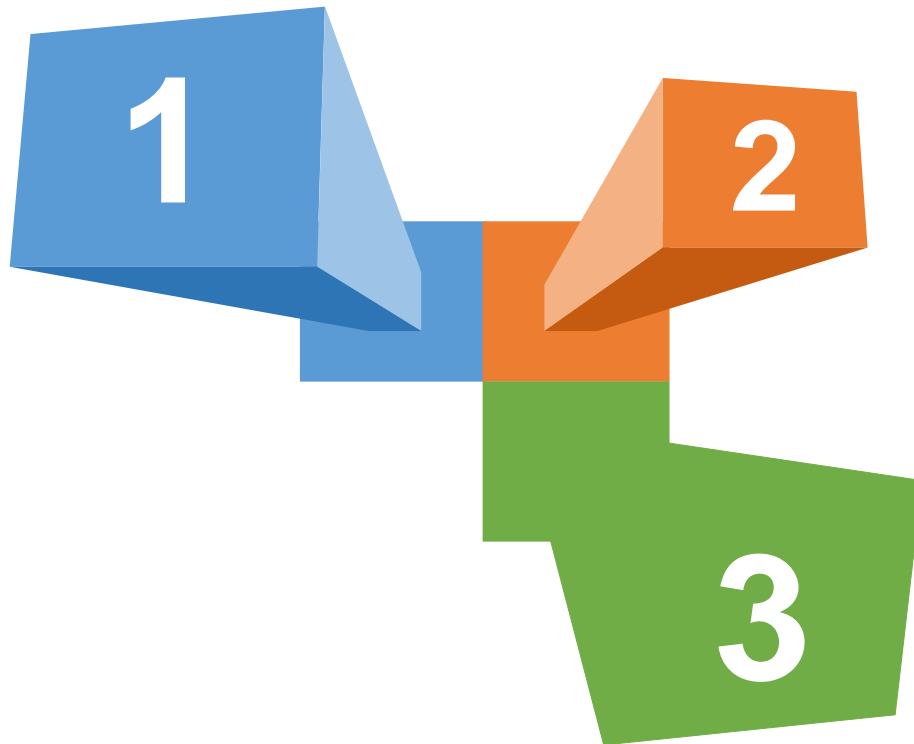

Neki od razloga:

- zbog načina na koji objašnjavaju svoj (ne)uspjeh
- zbog kognitivnih orijentacija o ljudskim sposobnostima

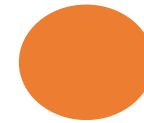

- **atribucije** = razlozi koje koristimo kako bismo objasnili neki događaj/ishod; pretpostavljeni **uzroci** događaja
- 3 dimenzije:

INTERNALNO - EKSTERNALNO

Je li uzrok u meni ili izvan mene?

STABILNO - NESTABILNO

Je li uzrok stabilan ili nestabilan u vremenu?

MOGUĆNOST KONTROLE

Je li uzrok nešto što je pod mojom kontrolom ili izvan moje kontrole?

Atribucijske dimenzije (Weiner, 1980)

	<u>Mjesto uzroka</u>			
	<i>Unutrašnje</i>		<i>Vanjsko</i>	
<u>Mogućnost kontrole</u>	<i>Postoji</i>	<i>Ne postoji</i>	<i>Postoji</i>	<i>Ne postoji</i>
<u>Stabilnost uzroka</u>				
<i>Stabilan</i>	dugotrajno zalaganje	sposobnosti potencijali	stav drugih/učitelja	obilježja zadatka/situacije
<i>Nestabilan</i>	koncentracija priprema trud (pred)znanje/vještine	raspoloženje zdravlje	podrška drugih	sreća slučaj

Atribucijski stil

- **u akademskom kontekstu:** percepcija uzroka uspjeha ili neuspjeha (tj. atribucije) imat će važne posljedice za kasnija očekivanja uspjeha i buduća ponašanja u akademskom okruženju

MOTIVACIJSKI
ADAPTIVNO

OPTIMISTIČAN ATRIBUCIJSKI STIL

- pripisivanje uspjeha vlastitim sposobnostima i uloženom trudu
- pripisivanje neuspjeha nedovoljnom zalaganju

PESIMISTIČAN ATRIBUCIJSKI STIL

- pripisivanje neuspjeha nedovoljno sposobnosti
- pripisivanje uspjeha slučajnosti

MOTIVACIJSKI
NEADAPTIVNO

Atribucijski stil

Opet sam pao. Pa nije ni čudo, kad mi taj predmet nikako ne ide.

Čemu se uopće truditi kada sam ja preglup za ovo?!

Ovaj test mora da je bio izrazito lagan kada sam čak i ja dobio dobru ocjenu.

Opet jedinica iz zalaganja. Ovaj profesor ima pik na mene.

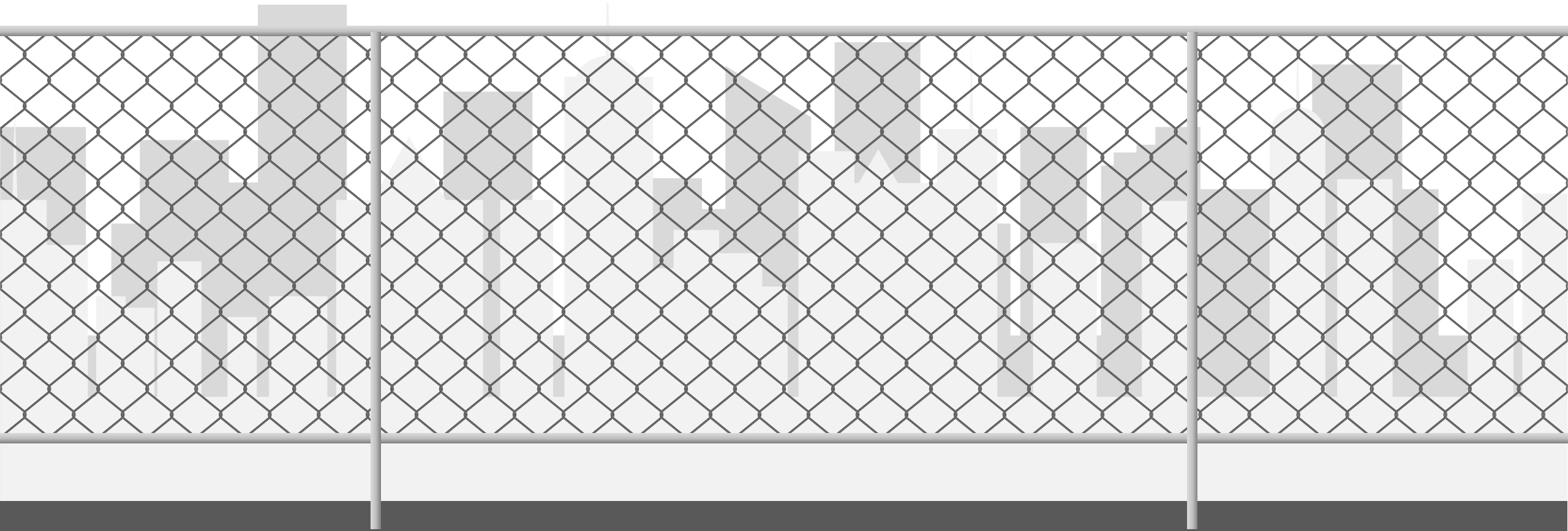

Nisam zadovoljan s ovom ocjenom, drugi put moram više učiti.

Dobio sam pet iz zalaganja jer sam bio aktivan na satu.

Imali smo puno ispita ovaj tjedan, pa više nisam imao snage za ovaj predmet. Drugi put ću se ipak morati bolje koncentrirati.

neadaptivni pesimistični atribucijski stil vodi
do pojave naučene беспomočnosti

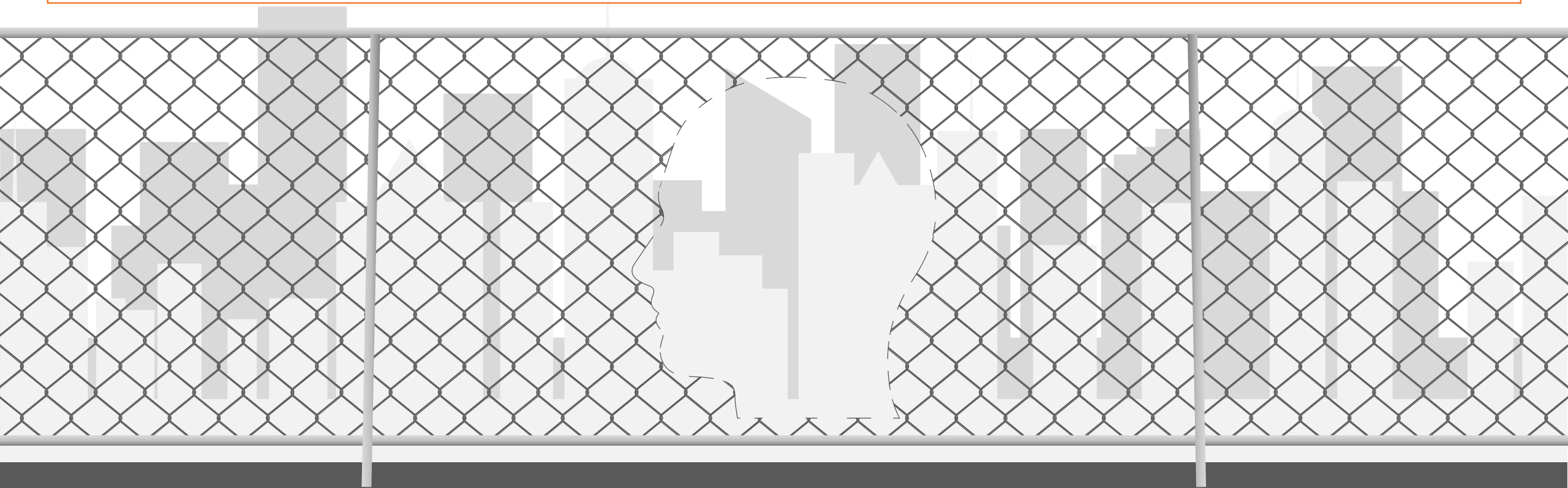
- istraživanje s psima (*Seligman & Mayer, 1967*)

- **naučena bespomoćnost** – osjećaj niske samo-efikasnosti, slabe motivacije i uvjerenja da ne možemo utjecati na situaciju
- javlja se nakon ponovljenih neuspjeha koje pripisujemo stabilnim, internalnim faktorima za koje mislimo da nisu pod našom kontrolom (npr. našim lošim sposobnostima ili nedostatku talenta)
- prva reakcija ljutnja, ali dugoročno potištenost (čak i prava depresija!)

Čak i kada imaju priliku napredovati i postati uspješniji, učenici više ne vide povezanost vlastitog truda i uspjeha nego se pasivno prepuštaju sudbini!

Slabiji učenici - uspjeh u učenju nije pod mojom kontrolom!; ne uspijevam jer sam nesposoban/a

NEMA SMISLA UČITI I ZALAGATI SE!!!

Kognitivne orijentacije

- naša inteligencija, različite sposobnosti i ličnost nisu fiksne i nepromjenjive
  - upornim radom na sebi mi se razvijamo i rastemo (Dweck, 2006)
- svi ljudi imaju ogroman kapacitet za učenje

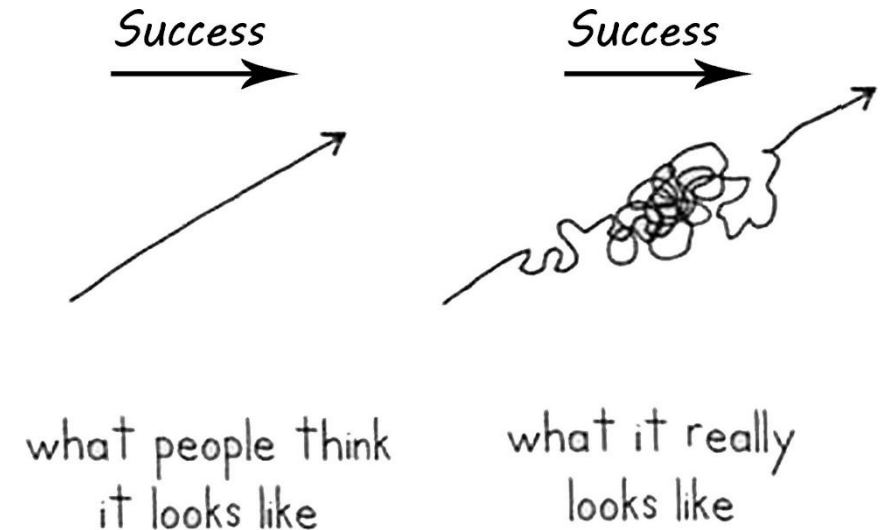
Strah da nisam pametan

Pametan znači brzo i lako rješavati izazove

Fiksna kognitivna orijentacija

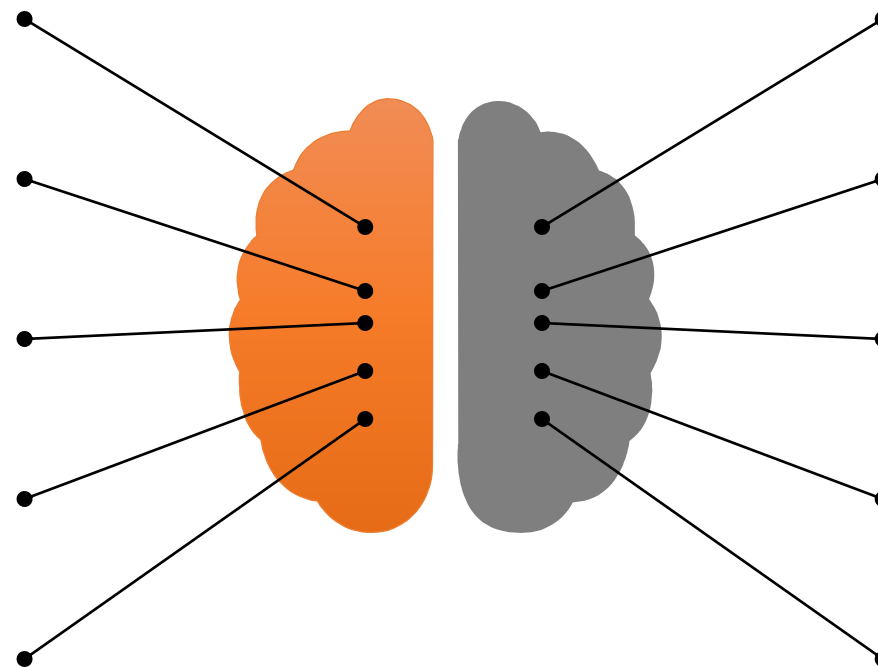

Posljedice kognitivnih orijentacija

Fiksna orijentacija (fixed mindset)

izbjegavanje izazova
odustajanje čim stvari
postanu teške
stav da se trudom ne
postigne puno
ignoriranje korisnih
povratnih informacija
ugroženost zbog
uspjeha drugih

Orijentacija na rast i razvoj (growth mindset)

izazovi su motivirajući
ustrajanje unatoč
neuspjehu
stav da je trud
nužan za uspjeh
učenje iz povratnih
informacija o pogreškama
uspjeh drugih je i inspiracija
i lekcija za vlastiti uspjeh

Fiksna orijentacija (fixed mindset)

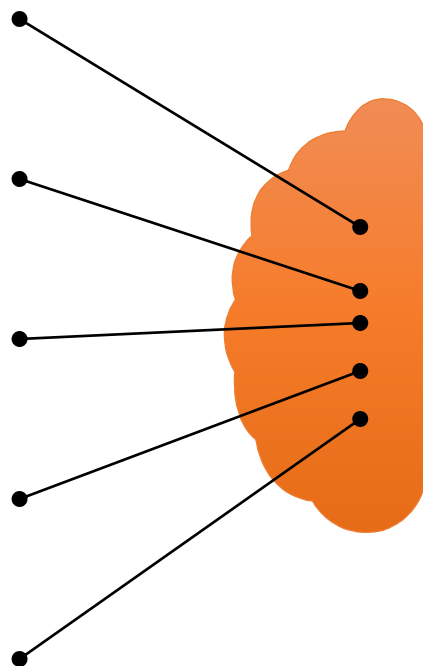
Bolje da se držim onog što znam.
Ili sam dobar u nečemu ili nisam.

Dobro je ovako kako je. Ništa
se tu ne da bolje napraviti.

Ovo je gubitak vremena. Tu se
ima toliko toga za shvatiti.

Bolje da odustanem, ionako
nisam baš toliko pametna/an.

Lako je njoj/njemu. On/a
je rođen pametan.

Orijentacija na rast i razvoj (growth mindset)

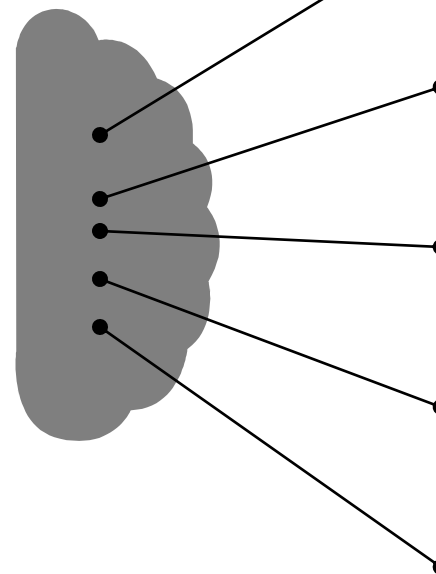
Želim učiti nove stvari.
Ne bojim se riskirati.

Je li ovo zaista najbolje što
mogu? Što bi se moglo bolje?

Znam da će mi ovo
koristiti iako je teško.

Probat ću na drugačiji način.
Pogreške mi pomažu da naučim.

Pitam se kako je njima uspjelo.
Moram probati to razumjeti.

Dobre vijesti!

OPTIMISTIČAN,
MOTIVACIJSKI ADAPTIVAN
ATRIBUCIJSKI STIL

KOGNITIVNA
ORIJENTACIJA NA RAST I
RAZVOJ

POTICATI ĆE IH ISTI
NASTAVNIČKI
POSTUPCI!

Kako učenicima pomoći da promjene uvjerenja i razviju veću motivaciju?

Pomoći učenicima da uoče vezu između vlastitog truda i uspjeha; razvijati i vježbati samo-regulaciju

Feedback usmjeravati kako na pogreške tako i na učenje iz pogrešaka.

Njegovati stav da su pogreške prilikom učenja ne samo normalna i očekivana, nego i poželjna pojava!

Razvijati samoregulirano učenje

Konstruktivna povratna informacija

Optimalna razredna klima

Poticanje vještina samo-regulacije učenja

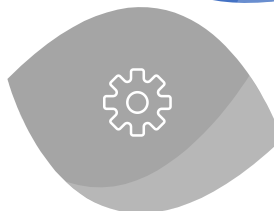

Što si danas naučila/o od drugih?

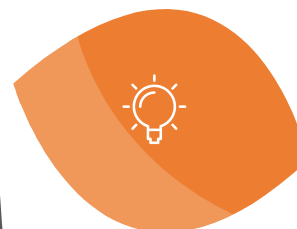
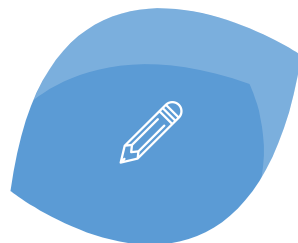
Koje korake si danas napravila/o zbog kojih misliš da si bila/o uspješna/an?

Što ćeš idući puta drugačije napraviti da budeš uspješniji/a?

Što si danas novo naučio/la a ranije nisi znao/la?

Što si naučila/o iz načina na koji smo radili ovaj zadatak?

Kako si uspio/uspjela nastaviti jednom kada ti je postalo teško?

Feedback koji usmjeren na orijentaciju prema rastu

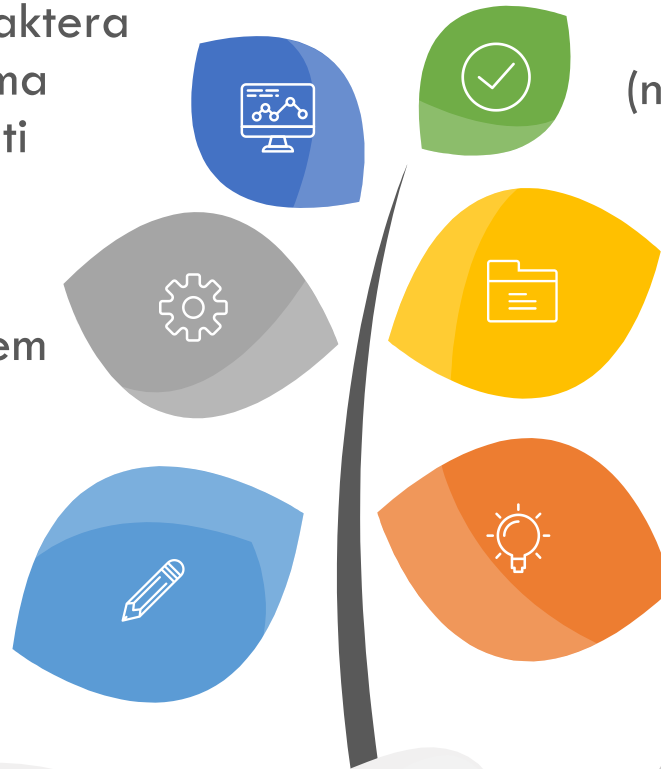
Njegovanje stava da su pogreške dobrodošle

Izbjegavati prosudbe učenikova karaktera ili sposobnosti, već zajedno s učenicima razgovarati o tome kako će savladati prepreke zbog kojih su neuspješni.

Biti dobar model! Istaknuti kada u nečem pogriješimo i što smo iz toga naučili.

U feedback uključiti pohvalu kad učenici pokažu učenje iz pogrešaka, te predložiti što još mogu raditi da bi ispravili pogreške.

Poster na zidu s nekim krilaticama (npr. „U ovom razredu volimo pogreške”)

Izražavati nezadovoljstvo s time koliko se učenici trude i posvećuju predmetu, a ne s time ide li im ili ne ide dobro.

Razgovarati s učenicima kako će učiti iz pogrešaka – ne samo što nisu dobro napravili, već i o tome što će drugi puta drugačije napraviti.

Različite nagrade za učenike koji pokazuju da uče iz pogrešaka i da se trude i napreduju usprkos poteškoćama jesu dobrodošle (npr. ocjena iz zalaganja, oslobađanje od DZ, školski izlet, gost na predavanju, pohvale)
ALI OPREZ – treba izbjegavati konačnu ocjenu temeljiti na stupnju napretka umjesto na znanju učenika. Takva praksa može dovesti do toga da se učenici ne trude na početku već samo na kraju nastave.

Za one s kognitivnom orijentacijom na rast i razvoj

Dweck, Carol (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. Random House

TED TALK: Carol Dweck: The power of believing that you can improve

www.mindsetonline.com

Dweck, C., Walton, G. & Cohen, G. (2014). *Academic Tenacity – Mindsets and Skills that Promote Long-Term Learning*. Bill & Melinda Gates Foundation

Sretno u radu s učenicima!

Hvala Vam na pažnji!

Aleksandra Huić
e-mail: ahuic@ffzg.hr